

Lunds universitet
Sociologiska institutionen

Föräldrars syn på barnens konsumtionsvanor

Författare: Gunn Jensen
Uppsats: SOC346, 41-60 p
Vårterminen 2007
Handledare: Marianne Svenning

ABSTRACT

Författare: Gunn Jensen

Titel: Föräldrars syn på barnens konsumtionsvanor

Uppsats: SOC346, 41-60 p

Handledare: Marianne Svenning

Sociologiska institutionen, vårterminen 2007

Som förälder till en 12-åring ser jag en stor förändring i konsumtionsmönstret jämfört med då jag själv var barn på 70-talet. Skillnaden består kanske främst i att barn idag, generellt sätt, verkar ha mycket fler och dyrare prylar än vad min generation hade då vi var barn. Detta är ett intressant sociologiskt fenomen vilket utgör bakgrunden till min undersökning. Syftet med min uppsats är att undersöka föräldrars syn på, och hur de resonerar kring, barns konsumtion av ”prylar”. Jag har lagt särskilt fokus på konsumtion av märkeskläder, mobil och användande av datorer/Internet, dvs saker som har med kommunikation i olika former att göra.

Jag har undersökt föräldrars inställning till barns konsumtion genom att göra en empirisk undersökning där jag har intervjuat åtta föräldrar till barn i åk 5 och 7. Jag har dessutom gjort en kvantitativ studie genom ett enkätutskick som jag har delat ut till 126 föräldrar i samma målgrupp. Det jag har funnit är att föräldrars inställning till barns konsumtion i stort sett är mycket positiv. Barnen har visserligen ett konsumtionsmönster som skiljer sig mycket från föräldrarnas konsumtion då de var barn, men det är ett konsumtionsmönster som speglas av föräldrarnas egna konsumtion.

Många föräldrar anser att vissa av de undersökta fenomenen, exempelvis köphysteri och rollen som curlingförälder, inte är applicerbara på dem själva men väl på andra. Bland annat anser de flesta föräldrarna att det rent allmänt råder köphysteri vad gäller barns prylar. I undersökningen framkom det att köphysterin gäller ”alla andra” och inte dem själva. Man anser även att andras barn är bortskämda i högre utsträckning än de egna barnen. Föräldrar har också en något motsägelsefull inställning till prylar såsom mobil och dator med Internet. Man tycker det är positivt att barnen har tillgång till dessa prylar – men man tenderar att inte vara lika positiv till det som barnen använder dem till.

Nyckelord: Barn, konsumtion, föräldrar

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 PROBLEMFÖRMULERING	4
1.3 AVGRÄNSNINGSDISKUSSION	5
1.4 FÖRFATTARENS FÖRFÖRSTÄELSE	5
1.5 DISPOSITION	6
2. ÖVERSIKT AV TIDIGARE FORSKNING	6
2.1 BARN OCH TEKNIK	7
2.2 BARNNS INFLYTANDE PÅ FÖRÄLDRARNAS INKÖP	8
2.3 BARNENS INKÖPSKAPACITET ÖKAR	8
2.4 LIVSSTILSORIENTAD KONSUMTION	9
2.5 MIN UNDERSÖKNING I RELATION TILL TIDIGARE FORSKNING	9
3. TEORIER OCH BEGREPP	10
3.1 CONSUMER CULTURE, CELIA LURY	10
3.2 ESPOUSED THEORY VS. THEORY-IN-USE, ARGYRIS & SCHÖN	11
3.3 BEGREPPEP CURLINGFÖRÄLDRAR OCH SERVICEBARN	13
4. METOD	14
4.1 UNDERSÖKNINGSDESIGN	14
4.2 UNDERSÖKNINGSPOPULATION	14
4.3 INTERVJUERNA	14
4.4 INTERVJUPERSONERNA	15
4.5 INTERVJUERNAS GENOMFÖRANDE	15
4.6 PROBLEM VID INTERVJUERNA	16
4.7 ENKÄTEN	16
4.8 KVALITATIV RESPEKTIVE KVANTITATIV METOD	16
5. RESULTAT – ENKÄTEN	17
5.1 OM MOTSÄGELSEFULLHET OCH KÖPHYSTERI	17
5.2 BRÅK OCH DÅLIGT SAMVETE	18
5.3 HÄNGA MED I UTVECKLINGEN	18
5.4 OROLIGA FÖRÄLDRAR OCH MÄRKESHYSTERI	18
5.5 MOBIL OCH INTERNET	19
5.6 PRISMEDVETENHET, CURLINGFÖRÄLDRAR OCH BORTSKÄMDA BARN	20
5.7 ÖNSKEMÅL OM FÖRÄNDRING	21
6. ANALYS	21
6.1 ANALYSMETOD	21
6.2 VILKEN INSTÄLLNING HAR FÖRÄLDRAR TILL BARNNS KONSUMTION?	21
6.3 HAR DAGENS FÖRÄLDRAR EN MOTSÄGELSEFULL INSTÄLLNING, OCH OM DE HAR DET – VAD BEROR DET PÅ?	25
6.4 VAD UPPLÉVER FÖRÄLDRARNA ÄR NEGATIVT RESPEKTIVE POSITIVT MED BARNNS KONSUMTION?	27
6.5 UPPFATTAR FÖRÄLDRAR ATT DERAS SYN PÅ BARNNS KONSUMTION SKILJER SIG FRÅN ANDRA FÖRÄLDRARS?	28
7. DISKUSSION	29
8. SAMMANFATTNING/SLUTSATS	29
REFERENSER	31
BILAGA 1 BREV OM INTERVJU	33
BILAGA 2 INTERVJUGUIDE	34
BILAGA 3 TABELLER	37
BILAGA 4 ENKÄT	41

1. Inledning

Barn och konsumtion är en komplicerad och i mångt och mycket värdeladdad fråga. Jag har själv märkt en förändring i barns konsumtion ”nu och då” – och det är en förändring i konsumtionsmönstret som skiljer sig väldigt mycket från då jag var barn på 70-talet. Som mamma till en elva- snart tolvåring har jag också själv märkt hur mycket min uppväxt skiljer sig från min sons. Då jag var barn skulle barn ”synas men inte höras”, presenter fick man på sin födelsedag och på julafton, man hade respekt för sina lärare, Internet fanns inte utan man var hänvisad till biblioteken för att söka information. Idag ser verkligheten mycket annorlunda ut. Förändringen i barnens konsumtion är en direkt avspeglning av en förändrad samhällsstruktur. Teorier om informationssamhället och postmodernism talar för att den teknologiska utvecklingen speglar sig i hela samhället: datorns betydelse, förändringar inom arbetsmarknaden och arbetssätt, globaliseringen – allt detta påverkar varje enskild individ och så även familjens och barnens ekonomiska förutsättningar¹. Barns konsumtion och vad den har utvecklats till är ett intressant sociologiskt forskningsområde. Jag är nyfiken på vad dagens föräldrar tycker om barnens konsumtion och det är anledningen till att jag har gjort denna undersökning.

1.1 Problemformulering

Problemformuleringen för min uppsats är ”Vilken syn har föräldrar på barnens konsumtion?” Är synen på barns konsumtion konfliktfylld, tveeggad och problemfylld? Eller har föräldrar av idag tvärtom en positiv syn på sina barns konsumtion? För att illustrera min problemformulering ger jag här ett exempel: i en pollundersökning, publicerad 28 april 2003, på Aftonbladets webbsida² svarade 64,1 % av de svarande *Ja* på frågan: ”Är du orolig att mobilpratande kan skada ditt barn?” Tre år senare kan man på Sveriges riksdags webbplats för EU-upplysning³ bland annat läsa:

”Inom EU har 70 procent av barnen i åldern 12-13 år en egen mobiltelefon enligt en undersökning från Eurobarometer i maj 2006. Motsvarande siffra för 8-9 åringarna är 23 procent. Användandet av mobiltelefon har flera fördelar men även risker och speciellt för barn.”

Exemplet ovan ramar in mitt undersökningsområde på ett bra sätt - om man är orolig för att mobilpratande kan skada ens barn, varför köper man då mobil till barnen?

---

¹ Kumar, 1995

² <http://www.aftonbladet.se/vss/foraldrar/story/0,2789,298423,00.html> (070207)

³ <http://www.eu-upplysningen.se>

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med min uppsats är att undersöka föräldrars syn på, och hur de resonerar kring, barns konsumtion av ”prylar”. Jag har lagt särskilt fokus på konsumtion av märkeskläder, mobil och datorer med Internet.

Huvudfrågeställning:

- vilken inställning har föräldrar till barns konsumtion?

Utöver denna söker jag även svar på följande delfrågeställningar:

- har dagens föräldrar en motsägelsefull inställning, och om de har det – vad beror det på?
- vad upplever föräldrarna är negativt resp. positivt med barns konsumtion?
- uppfattar föräldrar att deras syn på barns konsumtion skiljer sig från andra föräldrars?

1.3 Avgränsningsdiskussion

Begreppet ”konsumtion”

Konsumtion är ett vitt begrepp, även så ”barns konsumtion”. Enligt Nationalencyklopedin⁴ betyder själva ordet konsumtion ”förbrukning av varor och tjänster”. Utan att göra anspråk på att täcka in alla områden kan barns konsumtion exempelvis handla om allt ifrån shopping, matvanor, resor, tv-reklam, massmedia, mode osv. Jag har valt att avgränsa begreppet konsumtion till förbrukning av någon typ av vara. Det kan exempelvis röra sig om spel, datorer, smink, kläder med mera. Jag har undantagit barns konsumtion av mat, dryck och liknande. Anledningen till detta är att jag känner att barns konsumtion av mat i sig själv utgör ett (eller flera) kapitel i forskningen om barn.

1.4 Författarens förförståelse

Som mamma, medmänniska och konsument har jag naturligtvis mina egna åsikter om barns konsumtion. Jag har ägnat särskild uppmärksamhet åt att inte styra uppsatsen åt det ena eller andra hållet utifrån mina personliga åsikter. Ämnet för min uppsats kan uppfattas som känsligt eftersom den handlar om barn och konsumtion av prylar. I litteraturen, i medier och i mina diskussioner med andra vuxna känns ämnet problematiskt. Till dags dato har jag inte hört en enda förälder som stolt säger att ”min son sitter framför datorn jämt” eller ”min dotter SMSar minsann för 200 kronor i månaden”.

---

⁴ <http://ne.se>

1.5 Disposition

Jag har lagt upp min uppsats på följande sätt. I kapitel 2 sammanfattar jag tidigare forskning där jag har fokuserat på forskning om barn och konsumtion. Teorier och begrepp som jag använder i min undersökning redogör jag för i kapitel 3. Dessa begrepp är: Argyris och Schöns "Espoused Theory och Theory-in-Use", Celia Lurys "Consumer Culture", samt Bent Hougaards populära begrepp "Curlingföräldrar och servicebarn". I kapitel 4 redogör jag för min undersökningsmetod och diskuterar hur jag gått tillväga i mina fältstudier. Kapitel 5 är mitt huvudsakliga resultatkapitel som visar vad som kommit fram i min enkätstudie. Därefter tolkar jag resultat från mina intervjuer och enkäter med hjälp av de begrepp och teorier jag har valt. Detta redogör jag för i kapitel 6. I kapitel 7 och 8 avslutar jag min uppsats med diskussion respektive slutsatser.

2. Översikt av tidigare forskning

Mycket av den forskning som har gjorts kring konsumtion har fokuserat kring individen som konsument, och det är först de senaste 40 åren som hela familjer (och då även barnen förstås) har studerats. Om man snävar in tidsperspektivet ytterligare och studerar samhällsutvecklingen de senaste 25 åren, så kan man se att det har skett en förändring som i grunden har omformat samhällets struktur. Förändringarna är effekter av att vi numera lever i ett samhälle präglad av en snabb teknologisk utveckling, inte minst inom informationsteknologin. Många känner att vi numera inte klarar oss utan datorer, Internet och mobiltelefon. Globaliseringen har inneburit att vi i högre grad är mottagliga för influenser utifrån, vi lever inte längre bara i lilla Sverige utan mer eller mindre i ett världssamhälle. Vi har även sett förändringar inom arbetsmarknaden som i sin tur har medfört högre tempo och flexiblare och förändrade arbetsuppgifter som innebär att vi kan jobba var som helst - arbete och fritid tenderar att flyta ihop.

Med tanke på den här snabba samhällsförändringen kan man ställa sig frågan hur väl den forskning som gjordes på 70- 80-talet reflekterar familjers konsumtionsbeteende idag. För att ta ett exempel så hade mobilen och dator med Internet en ytterst begränsad spridning. I arbetet med denna uppsats har jag kommit i kontakt med både äldre och nyare litteratur. Jag har dock valt, med tanke på reflektionen jag gjorde ovan, att kortfattat redovisa relativt färsk forskning kring barn och konsumtion som på ett eller annat sätt knyter an till föräldrars syn på barns konsumtion idag.

2.1 Barn och teknik

I sin artikel *Barns påverkan på föräldrar i ett engagemangskrävande konsumtionssamhälle*⁵ diskuterar Ekström (1995) några samhälleliga förändringar som har kommit att påverka konsumenternas roll. Den snabba teknikutvecklingen har gjort att barn i vissa fall har mer kunskap om produkter och deras användning än sina föräldrar och att den klassiska kunskapsströmmen har blivit mer ömsesidig. Barn kan i vissa fall ha kunskap som föräldrar saknar och en anledning till detta är att barn på ett helt annat sätt nuförtiden ”konsument-socialiseras” det vill säga exponeras för köp och konsumtion i allt lägre åldrar. De snabba förändringarna inom exempelvis informationsteknologin och teknik gör det möjligt för unga konsumenter att uppleva köp och konsumtion i en snabbare takt än vad deras föräldrar gjorde som barn. Barn upptäcker även nya produkter hos kompisar och tar med sig kunskapen hem till föräldrarna.

Johansson (2005) har i sin bok *Barn i konsumtionssamhället* redovisat sin etnografiska undersökning där hon har intervjuat 84 barn i åldrarna 8-12, som har fått ge sin syn på konsumtion. Enligt Johansson är konsumtion en värdeladdad fråga:

”... Vi upplever samhället som snabbt föränderligt; varor, medieprodukter och reklambudskap ökar ständigt i antal och flödar över oss i ett allt snabbare tempo [...] Vare sig man väljer att spjärna emot, resignera eller surfa med i den utveckling som kan tyckas oundviklig, är det många av oss som har haft anledning att fundera över vad det betyder för dem som är barn idag att leva i ett konsumtionssamhälle. Vi frågar oss om barnen ska betraktas som sårbara och hållas utanför, tills de är mogna att hantera alla frestelser och faror. Eller ska de bemötas som infödda, kompetenta medborgare i konsumtionssamhället. Vi som är vuxna visar ofta upp en motsägelsefull inställning till barns konsumtion.”⁶

Enligt Schor (2004) arbetar föräldrar idag mer och längre än vad de gjorde förr. Man har inte tillräckligt med tid för sina barn och därför är man mer benägen att köpa saker till dem. Liksom Ekström (1995) menar Schor (2004) att barn också är mer teknologiskt upplysta och söker konsumentupplysning. Schor menar även att barns konsumtion har gjort intrång i vad det är att vara barn, man ger upp ”leken” tidigare och sätter sig istället framför TVn eller

---

⁵ Ekström Karin M, 1995

⁶ Johansson Barbro, 2005, sid 11

datorn. Barn växer upp snabbare, på så sätt att de är mer upplysta och informerade än vad de flesta barn var förr i tiden.

2.2 Barns inflytande på föräldrarnas inköp

Barn har idag större möjligheter att vara med och fatta beslut om olika slags inköp, och deras inköpskapacitet har ökat markant (Schor 2004). Förutom att barnen idag har mer pengar att röra sig med kan de även påverka familjens inköp och konsumtion genom sina kunskaper om produktanvändning, ny teknik och mode med mera (Ekström 1995).

Vissa forskare talar om en utsuddad gräns mellan barn och vuxna (Lury 1996; Schor 2004). Föräldrar idag har en mycket annorlunda syn på barnen än vad den äldre generationen föräldrar hade. Att ”synas men inte höras” betydde exempelvis i praktiken även att barn inte hade samma möjligheter att påverka inköpen som barn har idag. En av intervjupersonerna i Schors undersökning (2004), en marknadsförare, säger så här: ”When I was a child I got to pick the color of the car. Kids nowadays get to pick the car.”⁷

Barn idag påverkar i hög grad sina föräldrars inköp, det kan gälla allt ifrån mat till vilka barstolar man ska köpa. Föräldrar påverkas även indirekt eftersom de ofta köper saker som de vet att barnen tycker om. Enligt McNeal (1998) rör 90 % av de inköpsönskemål barnen framför till sina föräldrar ett särskilt märke (exempelvis Kelloggs Cornflakes).

2.3 Barnens inköpskapacitet ökar

Enligt en amerikansk undersökning handlade barnen i åldrarna 4-12 år för 1,2 miljarder dollar 1963, denna siffra hade stigit till 24,4 miljarder dollar år 1997 (McNeal 1998).

“With all their purchases ahead of them, and with their ability to pull their parents along, children are the brightest star in the consumer constellation.”⁸

Barn gör egna inköp och deras inköpskapacitet har ökat. Barn får pengar från vecko-månadspengen, släktingar (oftast far- morföräldrar) samt genom att utföra sysslor inom och utanför hemmet. Ökningen i barnens inköpskapacitet består enligt McNeal främst i att gåvorna liksom andelen pengar man får genom att utföra sysslor har ökat.

---

⁷Schor Juliet B., 2004, sid 24

⁸ McNeal, 1998, sid 1

Enligt en färsk undersökning gjord av Synovate Temo (2006)⁹ fick svenska barn 5 miljarder i fickpengar. Det barnen i första hand lägger sina pengar på är godis, läsk och snacks. Flickor spenderar därefter sina pengar på smink och smycken och pojkar lägger sina pengar på bio, tv- och dataspel. I min undersökning fick jag ett liknande resultat (se tabell 25).

2.4 Livsstilsorientad konsumtion

Ekström (1995) menar att konsumenter idag är mer livsstilsorienterade (se även Baudrillard 1998), man köper inte bara enskilda produkter utan vi tillägnar oss konsumtionsmönster som kräver kunskap, exempelvis inom sport, friluftsliv och hemelektronik. Den tekniska utvecklingen är komplex och ställer större krav på den enskilda konsumentens kunskap om produkterna. Enligt Ekström innebär samhällsutvecklingen att vi som konsumenter måste ”hänga med” och engagera oss mer i de inköp vi gör, om det så gäller senaste mobilen med alla dess finesser eller vilka exotiska frukter man ska bjuda vännerna på. En allt tydligare polarisering mellan ”engagerade” köpare och köpare med brist på engagemang kan skönjas. Även Schor (2004) menar att barnens sociala värld handlar allt mer om konsumtion. Vissa märken och produkter bestämmer vem som är ”inne och ute”, vem som förtjänar att ha vänner och åtnjuta social status. Hon frågar sig hur många föräldrar som vågar strunta i det faktum att prylar spelar roll.

McNeal (1998) pekar på att barns tidiga konsumentkultivering leder till att barnen blir kräsna i sina inköp. Produkter som inte håller måttet kommer att försvinna från marknaden och med den uppsjö av produkter som idag riktar sig till barn och deras föräldrar kan man välja och vraka efter bästa funktionalitet och pris. Som framtida konsument utgör barn en marknadspotential som vida överstiger den som de utgör som primär konsument (köper själva) och influerande konsument (påverkar föräldrar eller andra). När företag på ett framgångsrikt sätt påverkar barn till att välja deras produkter har de ofta skaffat sig en lojal framtida kund. Barn som tidigt kultiveras till att bli konsumenter kommer förmodligen att bli mindre känsliga för exempelvis prishöjningar.

2.5 Min undersökning i relation till tidigare forskning

Min undersökning fokuserar på föräldrarnas syn på barnens konsumtion. Genom att studera relaterad litteratur som har gjorts kring konsumtion och barn har jag kunnat ”ringa in” mitt forskningsområde inför mina fältstudier. Barbro Johansson gav mig en inblick i konsumtion

---

⁹ undersökningen gjordes på uppdrag av Nordea

ur barnens perspektiv. Karin M. Ekström fokuserade på barnens ökade möjligheter att påverka familjens inköp och konsumtion och den ökade kunskap som barn har om produkter, trender och teknik. Juliet B. Schor ger en bild av en cynisk marknad som har identifierat barn som en smart grupp att försöka påverka. Barnen kan man säga är inkörsporten till föräldrarnas plånböcker – och barn idag har mycket att säga till om vad gäller konsumtion. James McNeal visar hur barns inköpskapacitet har ökat markant och hur marknaden anpassar sina produkter till barn, men också hur vi som konsumenter ställer krav på marknadens utbud.

3. Teorier och begrepp

Jag har främst sökt teoretiska och begreppsmässiga verktyg inom konsumtionsforskningen och bland beteendevetenskaplig litteratur. Mycket litteratur jag har stött på har behandlat barn och konsumtion utifrån perspektiv som känns föråldrade idag, inte minst vad gäller den tekniska utvecklingen i samhället. I äldre litteratur är exempelvis inte barns konsumtion av mobil, datorer och Internet omnämnda över huvud taget.

3.1 Consumer Culture, Celia Lury

I Celia Lurys bok *Consumer Culture* (1996) ges en översikt över vilken roll konsumtion och produktion har i samhället. Enligt Lury är vi inte bara passiva konsumenter, vi omvandlar det vi konsumerar för att forma vår identitet. Lury argumenterar för att vi i västvärlden lever i ett samhälle som är präglad av vår konsumtionskultur där varors symbolvärde ökat.

“... the emergence of consumer culture is characterized by its increasing stylization¹⁰, and that the production, exchange and use of consumer goods is increasingly structured by the perceived expressive or symbolic aspects of those goods.”¹¹

Hellre än attoreflekterat anpassa sig till en livsstil som förväntas, genom tradition eller med avseende på var man bor, så är det genom vår livsstil som vi visar vilka vi är och detta är starkt kopplat till vilka varor vi väljer att konsumera. Lury diskuterar även om gränserna mellan vuxna och barn har suddats ut i dagens samhälle. Föräldrar och barn har i hög grad samma intressen, de lyssnar till samma musik, spelar samma datorspel, tittar på samma TV-

---

¹⁰ Betydelse av begreppet *stylization*: “to conform to a conventional style; *specifically*: to represent or design according to a style or a stylistic pattern rather than according to nature or tradition”. Merriam-Webster online dictionary.

¹¹ Lury, Celia, 1996, sid 80

program eller har samma intresse för sport i olika former. Konsumtionskulturen har förändrat synen på vad det innebär att vara ung:

“... consumer culture provides an environment in which age – specifically what it is to be young – is constituted as a style rather than a biological or even generational category.”¹²

Lury mfl ser unga människor som en ny typ av publik som spelar en nyckelroll för utvecklingen av den konsumtionskultur vi ser idag.

3.2 Espoused Theory vs. Theory-in-Use, Argyris & Schön

I denna uppsats undersöker jag föräldrars syn på barnens konsumtion. Jag har använt mig av Argyris och Schöns modell för att studera vissa aspekter av föräldrarnas handlande. Argyris och Schön har bland annat forskat kring hur vi människor resonerar omedvetet och medvetet kring vårt handlande.

“When someone is asked how he would behave under certain circumstances, the answer he usually gives is his espoused theory of action for that situation. This is the theory of action to which he gives allegiance, and which, upon request, he communicates to others. However, the theory that actually governs his actions is this theory-in-use.”¹³

Våra *espoused theories*, dvs det vi säger att vi gör, kan överensstämma med våra *theories-in-use* som ger vi uttryck för genom vårt handlande – men det behöver inte vara så. Många är inte medvetna om den inkongruens som ofta finns mellan vad man säger att man gör och vad man faktiskt gör. *Theories-in-use* är de handlingsstrategier vi i praktiken använder. De specificerar strategier för att lösa konflikter, klara uppehållet eller göra affärer – kort sagt allt som har att göra med hur vi lever våra dagliga liv. De är våra verktyg för att hålla någon form av konstant i tillvaron. Argyris och Schön menar att det är ganska vanligt att våra *espoused theories* och *theories-in-use* inte alltid stämmer överens. En *espoused theory* som inte stämmer överens med en *theory-in-use* kan exempelvis vara:

- ❖ Vi tycker det är viktigt att barnen är ute och leker (*espoused theory*)
- ❖ Sonen önskade sig ett datorspel, så därför köpte vi datorspelet X till honom (*theory-in-use*)
- ❖ Konsekvens: barnet stannar hellre inomhus för att spela nya datorspelet.

---

¹² ibid, sid 225

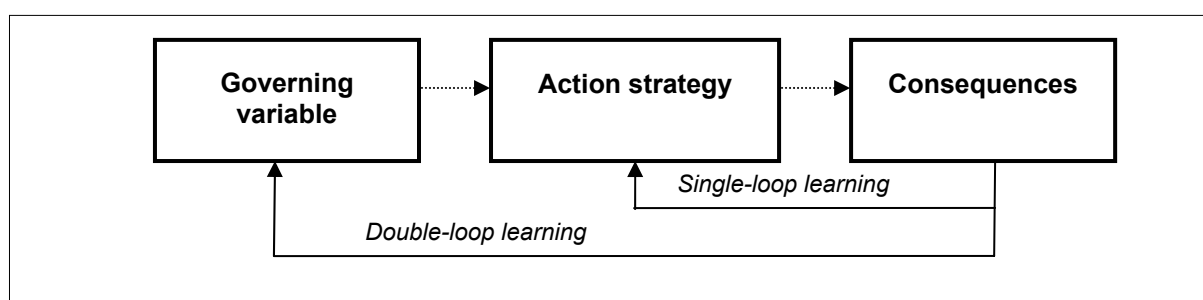
¹³ Argyris och Schön, 1982, sid 6

Våra *theories-in-use* kan också skilja sig i situationer som kan te sig likadana, exempelvis kan föräldrar ha olika *theories-in-use* för sina barn, även om föräldrarnas *espoused theory* är ”behandla barnen lika”.

De processer som är involverade kan förklaras med en modell bestående av tre element.

- *Governing variables*. Alla individer har en mängd ”governing variables” eller styrande variabler. Det kan exempelvis handla om andelen energi man orkar lägga på något, hur mycket tid vi vill spendera med andra, hur mycket ångest man klarar av. Vi försöker hålla värdet på dessa variabler inom en acceptabel gräns genom vårt handlande.
- *Action Strategy*. Den handlingsstrategi man väljer får konsekvenser, avsedda eller oavsedda, för individen själv eller för andra.
- *Consequences*. Om konsekvenserna blir de avsedda bekräftas *theory-in-use* därför att det blev en matchning mellan avsikt och resultat. Men om konsekvenserna inte blir de avsedda och eventuellt strider mot de styrande variablerna som låg till grund för handlingsstrategin, uppstår en konflikt, och då måste individen antingen överväga att ändra handlingsstrategi eller sina styrande variabler.

Argyris och Schön tar upp en rad dilemman som vi människor kan komma att uppleva om våra styrande variabler strider mot våra *theories-in-use* eller helt enkelt ändras över tid - det kan då ta sig uttryck i exempelvis inkonsekventa eller motsägelsefulla handlingar.

Figur 1. Modell över hur inkonsekventa handlingsstrategier kan hanteras (efter Argyris & Schön, 1982).

Figuren ovan illustrerar hur de styrande variablerna leder till en *action strategy*, vilket får konsekvenser - avsedda eller icke avsedda - vilka i sin tur kan leda till att man måste förändra sin handlingsstrategi (*single-loop learning*) eller styrande variabler (*double-loop learning*) för

att lösa den upplevda konflikten. I min uppsats ska jag med hjälp av denna modell visa hur föräldrarna resonerar omedvetet kring barns konsumtion, dock ligger mitt fokus på att använda modellen för att påvisa och analysera förekomster av motsägande konsumtionsbeteende snarare än att utreda hur föräldrarna hanterar detta i termer av *single-loop-* och *double-loop learning*.

3.3 Begreppet curlingföräldrar och servicebarn

I denna uppsats fokuserar jag på föräldrarnas syn på barnens konsumtion, jag har använt begreppet curlingföräldrar för att hitta förklaringar till varför föräldrar tycker och tänker som de gör och hur man ser på rollen som förälder idag. I en artikel på SvD (2004) berättas om den danske barnpsykologen Bent Hougaard som den som myntade begreppet curlingföräldrar. Så här förklarar han själv fenomenet enligt artikeln:

”... Många föräldrar verkar känna sig pressade i sin föräldraroll. Med tanke på hur många timmar barn och föräldrar är skilda åt under vardagarna så gör föräldrarna därför sitt yttersta för att göra det så bra som möjligt för sina barn - och sitt eget dåliga samvete. Nog arbetar vi mycket, men när vi väl är tillsammans, så ska barnen ha det som gulan i ägget. Ingen ska kunna anklaga oss för att inte vara goda föräldrar, verkar drivkraften vara...”

Begreppet har diskuterats i olika medier och den negativa kritik som begreppet har fått är bland annat att de tendenser man idag ser hos vissa föräldrar (sopa banan framför barnen) inte är en ny företeelse. Psykologen Bengt Grandelius¹⁴ menar att barnuppfostran idag är en svår uppgift och att den ”låt gå”-attityd vuxna har inte beror på att man vill sopa banan framför barnen utan den beror på vuxnas vilshenhet. Många föräldrar förmår helt enkelt inte att guida barnen i den komplexa samtid som vi lever i idag.

”Jag vill påstå att det stora problemet inte i första läget är curling-fenomenet (att sopa banan och undanröja alla hinder för att skapa en fri transportsträcka åt barnen) utan den vilshenhet många vuxna känner.”

---

¹⁴ svt.se/opinion

4. Metod

4.1 Undersökningsdesign

Den kvalitativa delen av min undersökning består av åtta semistrukturerade intervjuer med föräldrar till barn i åk 5 och åk 7. Den kvantitativa delen består i en enkätundersökning riktad till ett bredare urval ur samma undersökningspopulation.

Min undersökningsdesign var upplagd på så sätt att jag började med att genomföra mina intervjuer. Utifrån vad som kom fram i intervjuerna kunde jag precisera mina frågeställningar ytterligare. I min kvalitativa del av studien, dvs i mina intervjuer, har jag kunnat gå på djupet i att utforska hur mina intervjupersoner tycker och tänker kring mina frågeställningar. Min kvantitativa undersökning har syftat till att skapa ett bredare underlag för det som framkommit i intervjuerna. I enkäterna har jag därför kunnat bli lite mer specifik i mina frågor och ange svarsalternativ som är aktuella genom att utgå från det som kommit fram i mina intervjuer. Ett exempel på detta är att jag vid en intervju ställde frågan om månadspeng och min intervjuperson svarade ”noll kronor”. Jag hade själv inte ens reflekterat över att det finns barn i åk 7 som inte har månadspeng över huvud taget och tack vare den information som framkom i intervjun kunde jag justera svarsalternativen i enkäten så att även ”noll kronor” i månadspeng kunde väljas.

4.2 Undersökningspopulation

Johansson (2005) införde ett nytt begrepp i min vokabulär: tweens. Begreppet syftar på tiden mellan (between) barn och tonåring (teen). Tweens är med andra ord barn i åldern 8-12. Enligt Johansson är denna grupp intressant ur flera aspekter framförallt för att dessa barn befinner sig mellan småbarnsåldern och tonåren. Jag finner denna grupp intressant, men i min undersökning vill jag även ha med ”tonåringen”. Trettonåringen har precis börjat högskolan, har kanske bytt skola, klass och fått nya bekanskap. Man går in i en ny fas i livet och har kanske fått en ny syn på sin tillvaro och så också på konsumtion. Jag har därför valt att fokusera min uppsats på föräldrar till barn i åldern 10-11 (åk 5) och 12-13 (åk 7).

4.3 Intervjuerna

Jag har haft god hjälp av två av mina kollegor (som tidigare har jobbat som lärare på grundskolor i Alvesta kommun) att hitta kontaktpersoner på skolorna och därigenom har jag fått ut förfrågan (se bilaga 1) till föräldrarna, där jag frågar om de kan tänka sig att ställa upp

på intervju. På förfrågan jag delade ut i klasserna (en åk 5 och en åk 7) fick föräldrarna ange om de kunde tänka sig att ställa upp på intervju och de fick då välja mellan personlig intervju eller telefonintervju. Alla valde personlig intervju, kanske för att jag själv hade angett detta som den intervjuform jag själv föredrog.

4.4 Intervjupersonerna

Eftersom jag inte på förhand visste hur många eller vilka som skulle kunna tänka sig ställa upp har jag inte haft möjlighet att styra urvalet bland respondenterna: exempelvis hälften pappor och hälften mammor. Jag är därför glad över att jag har fått intervjua två pappor också, så det inte bara blev intervjuer med mammor (vilka verkar vara mer benägna att ställa upp på intervjuer och svara på enkäter).

Jag kunde inte heller styra så att jag fick intervjuer med lika fördelning flicka/pojke – men slumpen visade sig ganska god. I åk 7 har jag intervjuat föräldrar till två pojkar och två flickor. Och i åk 5 har jag intervjuat föräldrar till tre flickor och en pojke. Jag har intervjuat åtta personer, sex kvinnor och två män. Intervjupersonerna har varit 36-53 år gamla.

Jag har genomfört alla intervjuer med personer som bor i Alvesta eller Moheda. Intervjuerna har ägt rum vid olika tidpunkter under en tvåveckorsperiod. Vid samtliga intervjuer använde jag mig av bandupptagning. Transkriberingen av intervjuerna gjorde jag direkt när jag kom hem.

4.5 Intervjuernas genomförande

Intervjuerna har varit semistrukturerade vilket innebär att jag har ställt mina frågor efter en löst utformad intervjuguide. Ofrånkomligen diskuterades även andra saker som kanske inte direkt berör konsumtion, men jag lät personerna prata fritt. Jag försökte tematisera min intervjuguide men märkte att jag ibland ställde frågor på korsen och tvärsen beroende på vad som kommit fram i intervjun tidigare, dvs jag följde inte intervjuguiden till punkt och pricka. Samtidigt som jag tyckte det var roligt och intressant att intervjua personerna märkte jag också vilken komplex situation det var att dels ställa frågor, lyssna och knyta an till vad personen sagt tidigare i intervjun. Jag tror nog ändå att jag lyckades ganska bra trots att jag är ovan intervjuare. I min intervjuguide ställde jag först frågor om föräldrarnas syn på barns konsumtion och sedan frågor om vad föräldrarna tror att barnen har för syn på konsumtion.

4.6 Problem vid intervjuerna

Angående min strävan efter att vara ”nollställd” vid intervjuerna så lyckades jag nästan helt. Med handen på hjärtat så tror jag att jag lyckades med detta till ca 95 procent. Jag minns att jag vid ett par tillfällen utbrast ”ojdå” eller höjde ett förvånat ögonbryn. Särskilt svårt var det när jag ställde frågan om civilstånd till en av mammorna och hon svarade att hon var ensamstående eller rättare sagt nybliven änka (hennes man hade gått bort någon månad tidigare). Det var svårt, tyckte jag, att hantera detta faktum och ställa mina frågor efter det.

4.7 Enkäten

Enkäten består av två delar. Del ett består av ett antal ”kortfrågor” om respondentens kön, ålder, barnens ålder, inkomst, månadspeng osv. Del två består av frågor kring mina frågeställningar. Enkätfrågorna manglades av ett flertal personer, däribland sambo, kollegor och kompisar, och utöver dem bad jag två testpersoner att fylla i enkäten innan jag skickade ut den till riktiga respondenter. Därigenom fick jag anledning att justera några av frågorna och lägga till någon fråga. Den enklaste vägen att nå föräldrar är genom skolan, därför bad jag klasslärarna att dela ut min enkät, inkl. svarskuvert, i klassen och sedan samla in dem. Föräldrarna fick en vecka på sig att fylla i enkäten och svarsfrekvensen var relativt hög: 70%.

Enkäterna delades ut i fem klasser, två i åk 5 och tre i åk 7 i tre olika skolor: Mohedaskolan, Moheda; Grönkullaskolan, Alvesta och Teleborg Centrum, Växjö. Totalt delades enkäten ut till 126 elever varav jag fick in 87 enkätsvar. Jag fann ingen anledning att skicka ut påminnelse eftersom svarsfrekvensen var så hög. I enkäten hade jag infogat ett följebrev där jag informerade om vem jag var och vad min uppsats gick ut på (se bilaga 3 enkät). Jag skrev enkäten i programmet ”Query Report” som är ett bra hjälpmedel för att hantera enkäter.

4.8 Kvalitativ respektive kvantitativ metod

Kvantitativa metoder, exempelvis enkätmetoden, går på bredden, dvs man kan ställa ett antal frågor till ett större antal respondenter. Genom statistiska tekniker kan man också göra generaliseringar (förutsatt att underlaget är tillräckligt stort givetvis).

Kvalitativa metoder, exempelvis intervjuer, går på djupet och det kan tyckas som om det skulle räcka för en uppsats som denna - där jag intresserar mig för ett område på den sociologiska kartan som handlar om föräldrars inställning och syn på barnens konsumtion. Men om jag enbart hade förlitat mig på intervjuer hade jag kanske gjort en undersökning

bestående av ”politiskt korrekta svar”. Enligt Hammersley & Atkins (1995)¹⁵ kan känsliga frågor leda till att man inte får helt ärliga svar, så genom att angripa problemet från olika håll kan man få ett rikare material att arbeta med. Det är förstås svårt att dra den ena eller andra slutsatsen om det som framkom i intervjuerna var ”politiskt korrekt”, så för att triangulera mitt problemområde ville jag även komplettera mina intervjuer och litteraturstudier genom att få in helt anonyma svar via ett större enkätutskick, där respondenten dessutom är anonym. Att genomföra en observation kändes inte givande för min undersökning. Jag hade givetvis kunnat ställa mig ”inkognito” i en spelaffär för att höra dialogen mellan föräldrar och barn, men det kändes inte relevant för min undersökning.

5. Resultat – enkäten

I enkäten har det både framkommit både intressanta och även mindre förvånande resultat. Jag redovisar några av enkätresultaten nedan och hänvisar till min tabellbilaga för djupare granskning om läsaren så önskar. Analysen av enkätresultatet görs i nästa kapitel tillsammans med resultatet från min kvalitativa undersökning och med anknytning till teorier och tidigare forskning. Jag har rubricerat enkätkapitlet grovt efter vad jag redovisar.

5.1 Om motsägelsefullhet och köphysteri

På en direkt fråga ”Har du som förälder upplevt att du har en motsägelsefull inställning till ditt barns konsumtion? Dvs, du tycker en sak men gör en annan?” [tabell 1] svarar majoriteten av föräldrarna *Nej*, 71% av föräldrarna tycker inte att de har en motsägelsefull inställning till sina barns konsumtion.

På frågan ”Tycker du att du lägger för mycket pengar på barns prylar” [tabell 2] svarar mer än hälften, 65,5% av föräldrarna *Nej*. Om man ställer denna fråga mot en allmänt hållen fråga ”Tycker du det rent allmänt råder köphysteri i samhället vad gäller barns prylar?” [tabell 3] så blir svaren det omvända. De allra flesta föräldrarna tycker att det råder köphysteri, 79,7% svarar *Ja* på den frågan.

Föräldrarna i min undersökning tycker alltså att det rent allmänt råder köphysteri vad gäller barns prylar - men de tycker ändå inte att de själva lägger för mycket pengar på barnen, och de tycker inte att de har en motsägelsefull inställning till sina barns konsumtion. Majoriteten

---

¹⁵ Hammersley & Atkins, 1995

av föräldrarna i min undersökning, 89,4%, svarar att de *sällan* eller *aldrig* har köpt prylar till sina barn som de egentligen inte vill att barnen ska ha [tabell 4], men däremot hävdar nästan hälften av föräldrarna att det *händer då och då* att de köper prylar till barnet som de tror att de inte behöver [tabell 5].

5.2 Bråk och dåligt samvete

Anledningen till att de köper prylar som de inte tror att barnet behöver verkar inte bero på att barnet tjarar sig till det, 71,1% av föräldrarna hävdar att de *sällan* eller *aldrig* bråkar/tjafsar om prylar som barnet vill ha [tabell 6]. Man köper inte heller prylar till barnen för att man har dåligt samvete, nästan alla föräldrar 95,3%, uppger att det *sällan* eller *aldrig* har hänt att de köpt prylar för att de haft dåligt samvete [tabell 7].

5.3 Hänga med i utvecklingen

På frågan ”Tycker du att det som förälder är svårt att hänga med i utvecklingen på olika trender som ditt barn vill haka på. Exempelvis köpa spel som alla andra har eller kläder som är moderna just nu?” [tabell 8] svarar många föräldrar 38,3% att de tycker det är svårt att hänga med i utvecklingen, men de allra flesta 61,7% tycker inte att det är svårt att hänga med i utvecklingen.

Jag ställde också frågan: ”Känner du att gränsen mellan barn och vuxna har ”suddats ut” i dagens samhälle på så sätt att föräldrar/barn kanske i högre grad lyssnar till samma musik, delar samma intressen mm, jämfört med då du själv var barn?” [tabell 9]. Nästan alla föräldrar, över 90 %, svarade jakande på frågan.

5.4 Oroliga föräldrar och märkeshysteri

Jag trodde att en större andel föräldrar skulle vara oroliga för att barnen skulle hamna utanför om han/hon inte hade en viss pryl eller klär sig på ett visst sätt, men föräldrarna i min undersökning är inte oroliga för det, 73,3% svarar att de inte är oroliga för att barnen ska hamna utanför [tabell 10].

Tabell 11	Tycker ditt barn det är viktigt att köpa ett visst klädesmärke?				
	Åk 5		Åk 7		Summa
Ja, absolut	2	6%	10	20%	12
Ibland	10	31%	26	51%	36
Nej, inte alls	20	63%	14	27%	34

Vet ej	0	0%	1	2%	1
	32	100%	42	100%	83
4 personer valde att inte svara på frågan					

I tabellen ovan [tabell 11] ser man en stor skillnad mellan åk 5 och 7 i hur viktigt det är med ett visst klädesmärke, 6% av föräldrarna till barn i åk 5 svarar *Ja, absolut* på frågan, motsvarande siffra för barn i åk 7 är 20%. Omvänt ser man att majoriteten av föräldrarna, 63%, till barn i åk 5 svarar *Nej, inte alls*. Härmed kan man se en viss tendens att vikten av att klä sig ”rätt” är högre i högstadiet jämfört med mellanstadiet.

5.5 Mobil och Internet

I tabell 12 ser vi att mobilen är ett viktigt inslag i barnens tillvaro och att den ökar i åk 7. Nära nog alla föräldrar, 96%, till barn i åk 7 har angett att deras barn tycker det är viktigt att ha mobil (åtminstone ibland).

Tabell 12	Tycker ditt barn det är viktigt att ha mobil?				
	Åk 5		Åk 7		Summa
Ja, absolut	18	55%	38	73%	56
Ibland	10	30%	12	23%	22
Nej, inte alls	5	15%	2	4%	7
Vet ej	0	0%	0	0%	0
	33	100%	52	100%	85
2 personer har valt att inte svara på frågan					

Mobilen är numera var mans egendom och i min undersökning är det endast 4 föräldrar som svarar att deras barn inte har tillgång till mobil. 81,3% av föräldrarna tycker att det är *mycket positivt* eller *positivt* att deras barn har mobil [tabell 13]. När det gäller själva användandet av telefonen sjunker dock den positiva inställningen drastiskt. Endast 31% av föräldrarna tycker att det är *mycket positivt* eller *positivt* att barnen SMSar med kompisar [tabell 14] och siffran sjunker ännu mer när jag ställer frågan om hur positivt/negativt de tycker det är att barnen pratar i mobiltelefon [tabell 15], endast 21% upplever det som *mycket positivt* eller *positivt* att barnen pratar i mobil.

Tabell 16	Tycker ditt barn det är viktigt att ha tillgång till dator/Internet?				
	Åk 5		Åk 7		Summa
Ja, absolut	25	76%	43	83%	68
Ibland	8	24%	8	15%	16
Nej, inte alls	0	0%	1	2%	1
Vet ej	0	0%	0	0%	0

	33	100%	52	100%	85
2 personer har valt att inte svara på frågan					

Om mobilen är viktig så kan vi i tabell ovan [tabell 16] konstatera att dator/Internet är ännu viktigare. Samtliga föräldrar till barn i åk 5 har svarat *Ja*, *absolut* eller *Ibland* på frågan om deras barn tycker det är viktigt att ha tillgång till dator/Internet. Motsvarande siffra för åk 7 är 98%.

När det gäller tillgång till dator med Internet kan en viss motsägelsefullhet anas. I princip alla barn i min undersökning har tillgång till dator med Internet, endast en förälder uppger att barnen inte har det [tabell 17]. Majoriteten av föräldrarna 77% upplever det som *mycket positivt* eller *positivt* att barnen har tillgång till dator med Internet. Många föräldrar upplever det som *mycket positivt* eller *positivt* att barnen mailar/MSNar med kompisar [tabell 18] men det är inte lika positivt att barnen använder datorn till att spela spel, endast 15% av föräldrarna tycker att det är *mycket positivt* eller *positivt* att barnen spelar spel på datorn/TV-spel [tabell 19].

5.6 Prismedvetenhet, curlingföräldrar och bortskämda barn

På frågan ”Är ditt barn prismedvetet? Dvs jämför barnet priser innan han/hon köper något för egna pengar?” svarar 88,4% av föräldrarna att de tycker att barnen är prismedvetna konsumenter, åtminstone ibland [tabell 20].

Tabell 21	Tycker du att barns konsumtion är en värdeladdad fråga?			
	Ja	Nej	Vet inte	Total
	25 (29,8%)	34 (40,5 %)	25 (29,7 %)	84
Tre personer har valt att inte svara på frågan				

Det råder delade meningar, minst sagt, om barns konsumtion är en värdeladdad fråga. Endast 29,8% svarade *Ja* på frågan ”Tycker du barns konsumtion är en värdeladdad fråga?” [tabell 21]. En lika stor andel av föräldrarna svarade *Vet inte*.

I och med att jag undersöker föräldrar syn på barnens konsumtion tyckte jag det var intressant att ställa frågan om hur man ser på sin egen roll som förälder. Jag valde att göra detta genom att ställa frågan om de tyckte att de var curlingföräldrar. Jag fick ett blandat, men ändå rätt talande resultat: endast 36,8% av föräldrarna anser att de är curlingföräldrar [tabell 22]. Men

då jag ställer frågan om de tycker sig se curlingföräldrar i sin umgänges- och bekantskapskrets [tabell 23] svarar hela 60,5% *Ja*.

På frågan om deras barn är bortskämda [tabell 24] svarar 55,3% av föräldrarna *Ja* eller *Ja, ibland*. När de fick svara på frågan gällande om de tycker att andras barn, generellt sätt, är bortskämda ökar siffran för svarsalternativen *Ja* eller *Ja, ibland* till 68,8%. Siffrorna tyder på att många föräldrar tycker att deras barn är bortskämda – men andras barn är det i högre grad.

5.7 Önskemål om förändring

Den sista frågan jag redovisar i detta kapitel handlar om vad föräldrarna vill förändra i sitt barns konsumtion. Jag ställde frågan: ”Om du fritt (dvs utan att ta hänsyn till krav, behov eller förväntningar hos ditt barn eller andra) kunde förändra något i ditt barns konsumtion, vad skulle det vara?” Jag fick många svar och därmed kunde jag se en antydning till mönster. Svaren kunde tolkas som tillhörande två olika läger. Det ena lägret angav att de var nöjda precis som det var, det andra lägret tyckte att de ville se mindre datorspel, TV och mobil i barnens konsumtion.

6. Analys

6.1 Analysmetod

Eftersom jag studerar människor och mänskligt beteende är ett hermeneutiskt förhållningssätt ett naturligt val. Dvs jag studerar inte ”orsak – verkan” utan väljer att tolka och förstå det jag studerar. De resultat som har kommit fram i mina intervjuer och i mina enkäter har jag försökt knyta till tidigare forskning och de teorier och begrepp jag valt att arbeta med i denna uppsats. Det resultat som kommit fram i mina intervjuer gav underlag för min enkät vars resultat jag redovisade i föregående kapitel. I detta kapitel ska jag knyta mina frågeställningar mot enkätresultat, intervjusvar, tidigare forskning och de teorier och begrepp som jag valt att arbeta med i denna uppsats. I redovisningen av mina intervjuer står IP för ”intervjuperson”. Jag har använt fingerade namn.

6.2 Vilken inställning har föräldrar till barns konsumtion?

Föräldrarna i min undersökning har en övervägande positiv inställning till barns konsumtion. Ingen av de jag intervjuade gav en problematisk bild av hur man upplever barnens

konsumtion – tvärtom. Man tycker inte att man köper för mycket till barnen och barnen är upplysta och prismetvetna.

Gunn: Kollar barnen upp olika alternativ innan de köper något?

IP Lina: Ja! Det gör han. Han är ofta inne på blocket och tittar på motorcrossprylar, kläder osv.

IP Hans: ja, han är väldigt medveten och kollar upp saker och ting innan. Spelrecensioner osv. Om han önskar sig något brukar han skriva listor med för- och nackdelar med spelet.

Mer än 90 % av föräldrarna har i min enkät svarat att de tycker att gränserna mellan barn och vuxna har suddats ut i samhället, på så sätt att man delar samma intressen osv. Ekströms (1995) teori om detta är att barn konsumentsoialiserar på ett mycket tidigt stadium nuförtiden. Barn har kunskaper om produkter, mode och ny teknik som de överför till föräldrarna. Schor (2004) menar att barnen tillåts träda in i vuxenvärlden tidigare vilket gör att de medverkar och påverka vid inköp med mera. Lury (1996) menar att barn och vuxna inom många områden delar samma intressen, lyssnar på samma musik. Det bekräftas i mina intervjuer:

Gunn: När du/ni handlar till barnen – är det enbart för barnens skull. Exempelvis inköp av dator, spel, musik osv.

IP Hans: Nej, ofta har väl även vi vuxna ett intresse av prylen. Exempelvis ny dator eller något bra spel. Vi har ju många gemensamma intressen. Samma musiksmak osv.

Gunn: Vad tror du att ditt barn värdesätter för pryl högst?

IP Lina: Det är nog hans motorcross.

Gunn: Varför tror du att det är den prylen?

IP Lina: Det är hans intresse som han också delar med pappan.

Ytterligare en sak som har framkommit mycket tydligt i min undersökning är att föräldrarna har märkt en markant förändring i konsumtionsmönstret om de jämför med då de själva var barn, det går helt i linje med den utveckling som många forskare rapporterar om däribland Johansson (2005). Hon skriver att vi lever i ett samhälle som är snabbt föränderligt och att varor, medieprodukter med mera ökar i antal. Det har även föräldrarna i min undersökning märkt av.

Gunn: Rent allmänt, vad tänker du på då du tänker på barns konsumtion?

IP Lina: Ja, det är väl framförallt alla dessa prylar som barn har idag. Det är ju enormt mycket mer än när jag var liten. Det är nog mest tekniska sakerna som vi har mycket mer av idag.

IP Tanja: Den första tanken då jag blev tillfrågad om det här så var min tanke det att barn har mycket mera idag det var min första tanke att de har mycket mera prylar men det har vi som vuxna också. Det finns ett större utbud och det krävs mer, de ska ha mycket mer grejer idag.

Tanja gör en viktig iakttagelse som man inte får glömma bort. Barn har mycket idag – men det har vi vuxna också! De flesta av mina enkätrespondenter, 55%, är idag mellan 41-50 år gamla eller 31-40 år gamla, 40%, dvs de var barn/tonåringar på 70- och 80-talet. Jag ställde frågan: ”Tycker du att du har sett en förändring i barns konsumtion om du jämför med hur det var när du var barn?” och bad dem skriva några ord. Av de 80 respondenter som svarade på frågan, gav 75 personer ett positivt svar på frågan.

En av mina intervjupersoner svarade så här:

Gunn: Tycker du att ni lägger för mycket pengar på barns prylar?

IP Ulla: Nej, det tycker jag inte. Hon har inte så mycket prylar. Cykel, mobil annars är det ju inte så mycket. Med tjejer är det mest småprylar [...] Om man är ute och handlar till sig själv och inte hittar något då går man in på barnavdelningen och hittar något till tjejerna istället. Det är lättare att köpa barnkläder och det är roligare också.

Här svarar Ulla att hon handlar till barnen även för nöjes skull, om hon inte hittar något till sig själv, då går hon in på barnavdelningen och försöker hitta något där istället. Detta är enligt Mc Neal (1998) vanligt att föräldrar påverkas till inköp även indirekt, föräldrar köper ofta saker till barnen som de vet att barnen tycker om men inte har bett om.

Curlingföräldrar har kommit att bli ett mer eller mindre negativt laddat ord som betyder att föräldrarna på grund av dåligt samvete (se även Schor 2004) ofta ”sopar banan” framför barnen, så att de utsätts för så lite motstånd som möjligt på sin väg till vuxenvärlden. Det dåliga samvetet fanns dock inte bland föräldrarna i min undersökning, nästan alla föräldrar 95,3%, uppger att det *sällan* eller *aldrig* har hänt att de köpt prylar för att de haft dåligt samvete [tabell 7]. I enkäten tyckte 36,8% av föräldrarna att de är curlingföräldrar. När de fick svara på frågan om de tyckte att andra föräldrar är det ändras siffran och hela 60,5% av föräldrarna svarar *Ja* på frågan om de i sin bekantskaps- eller umgängeskrets ser många curlingföräldrar. En av mina intervjupersoner har jobbat på dagis i många år och hon har med egna ögon sett en förändring i föräldrarollen:

Gunn: Begreppet Curlingföräldrar har du kanske stött på. (föräldrar som sopar mattan framför barnen), tycker du att du har sett en förändring i föräldrarollen?

IP Tanja: Ja det tycker jag. [...] Föräldrarna som lämnar sina barn på dagis dom gör allt för sina barn. Och förr var det lite mer [gester], ordning och reda. Man fjäskar mer och vill verkligen att barnet ska ha allt. Jag tycker det är så överdrivet ibland. Man vill att barnen ska ha det så bra att det blir fel istället. Det är kanske lite dåligt samvete för att föräldrar jobbar så mycket och då får barnen bestämma allt. Barnet ska gå först. Jag kan känna att det har vänt för mycket åt andra hållet. Jag vill ha lite av det där gamla ibland att barn respekterar vuxna, väntar på sin tur osv. Att de ska lugna sig när man pratar med någon annan eller så. Som i skolan, jag är lite av den gamla skolan det ska vara lite disciplin.

Här säger Tanja en rad olika saker som rör föräldrarollen. Föräldrarna gör allt för sina barn, barnet kommer först. Men hon säger också, och det var Schor (2004) inne på, att föräldrarna jobbar så mycket och då får barnet bestämma allt. Tanja tycker att den trenden har gått lite överstyr – hon säger själv att hon är lite mer av den gamla skolan där man kräver mer disciplin av barnen. Ulla tycker däremot att när man har jobbat och slitit så ger den där ”lilla prylen” det lilla extra:

Gunn: Finns det prylar som du/ni som föräldrar önskar att barnen inte har?

IP Ulla: Nej, det kan jag inte säga. Jag tror att många tror att det är status i prylar, men det är inte där lyckan sitter. Jag tror det är viktigt att man lär sig att man inte blir lycklig genom konsumtion. Klart det ger glädje, men det är ju inte det som gäller. Men klart när man jobbar och sliter så ger kanske den där lilla prylen det lilla extra.

I min undersökning framkom det att vikten av att bära ett visst klädesmärke ökar i åk 7 jämfört med åk 5. Detta kan förklaras av att tonåringen känner ett större behov av att ”höra till” eller passa in. Lury (1996), liksom Baudrillard (1998), menar att prylar som kläder och andra materiella objekt är symboliskt laddade och hjälper till att förmedla vem man är utåt, något som är mycket viktigt för tonåringen. Det som är mest talande är dock att det endast är en liten del av föräldrarna som anger att deras barn tycker märkeskläder är viktigt över huvud taget. I min undersökning framkom det att märkeskläder inte spelar så stor roll, vilket Ulla här ovan bekräftar. Det går emot den något mörkare bild som Schor (2004) målar upp: hon frågar sig hur många föräldrar som vågar strunta i det faktum att prylar spelar roll. Inte heller är föräldrarna i min undersökning oroliga för att barnet skall hamna utanför om barnet inte har ”rätt” prylar, 73,3% svarar *Nej* på frågan [tabell 10]. I mina intervjuer svarade två av mammorna att det snarare hängde på barnets personlighet om man fick vara med eller inte –

och inte så mycket beroende på om man har rätt prylar eller kläder – även detta går emot Schors (2004) farhågor.

Enligt Johansson (2005) är barns konsumtion en värdeladdad fråga. I min undersökning är meningarna delade. Bland föräldrarna som svarade på enkäten svarar de flesta *Nej* (40,5 %). Resten av föräldrarna är delade i två lika stora läger där det ena lägret varar *Ja*, och det andra lägret svarar *Vet inte*. Bland de föräldrar jag intervjuade svarade alla utom en att de inte tycker det är en värdeladdad fråga. Skillnaden mellan Johanssons (2005) och mitt resultat gällande huruvida barns konsumtion är en värdeladdad fråga eller inte kan kanske delvis förklaras i vad man lägger för betydelse i begreppet ”konsumtion” och i ordet ”värdeladdad” eller vilken undersökningspopulation man frågar.

6.3 Har dagens föräldrar en motsägelsefull inställning, och om de har det – vad beror det på?

I min enkät framkom det tydligt att föräldrar har en motsägelsefull inställning. De säger en sak: Jag tycker inte vi handlar för mycket till barnen (Espoused Theory), men svarar ändå att de handlar saker till barnen som barnen kanske inte behöver (Theory-in-Use) och dessutom tycker de att det rent allmänt råder köphysteri i samhället.

Vad gäller användandet av mobilen framkom det i enkäten att många föräldrar är mycket positiva till att barnen har mobil, men de är dock inte lika positiva till att barnen använder den för att SMSa med kompisar. Samma sak gäller för dator med Internet. Jag har många exempel på det här med motsägelsefullhet hos föräldrar, det tydligaste gäller en av mina intervjupersoner: Jag ställde frågan ”Har ni satt upp speciella regler eller restriktioner kring barnens prylar.”

IP Sanna: Nej, inte direkt. Jo jag vet ju om att mobilen strålar och att det inte är bra. Men hon använder inte mobilen så mycket än. Jag har ju hört vissa som lever med mobilen, som måste ha med den på toa om det kommer ett sms. Sådan är inte hon. De är för små än. Problemen börjar inte i den åldern [Gunn: åk 5]. Kanske i sexan att det börjar så smått komma.

När jag sedan lite längre fram i intervjun ställer frågan ”Vad tror du att ditt barn värdesätter för pryl högst?” då svarar hon så här:

IP Sanna: Det är nog mobilen. Den har hon med sig överallt.

Här kommer det fram att dottern kanske använder mobilen mer än vad Sanna egentligen är medveten om. Sannas ”espoused theory” är att dottern inte använder mobilen särskilt ofta, vilket verkar vara vad Sanna vill - hon uttalar ju sig positivt om att dottern ännu inte trillat ner i ”mobilfällan” med hänvisning till att hon är för ung. Hon säger att hon har ”hört” att andra inte kan leva utan mobilen, utan till och med tar med den på toaletten. I detta verkar hon vara mer eller mindre omedveten om att hon motsäger sig själv, vilket skulle kunna betyda att hon har en ”theory-in-use”, i vilken hon tillåter sin dotter att använda mobilen mer än hon egentligen vill.

En pappa sa så här:

Gunn: Har ni varit emot inköp av något/n av de prylar barnen fått/köpt?

IP Hans: Ja, men det är dubbelt. Vi köpte ett våldsamt spel till honom, men jag ville själv ha spelet. Ja lite dubbelt där.

En annan pappa:

Gunn: Känner du att du någon gång varit mer eller mindre tvingad/pressad att tillgodose ditt barns krav eller önskemål?

IP Måns: Nej, utan det är mer jag som har initerat det isåfall. Alla våra barn har varsin dator och det är för att min bror bygger datorer. Alla har Internet utom den minsta.

När det gäller mobil så fick hon en av våra gamla avlagda mobiler. Hon använder den inte så mycket. Just mobilen tycker jag är ett fruktansvärt stressmoment. Som förälder måste man styra barns användande av prylar. Samma sak med håll i öronen, det vill sjuåringen – det får hon inte pga allergirisken. Spelar ingen roll om hennes kompisar har håll i öronen.

Här hävdar Måns att han själv tycker att mobilen är ett stressmoment, ändå ger han en av deras gamla avlagda mobiler till sin dotter. Det ger ett intryck av att han emotsäger sin ”espoused theory”: mobiler är ett fruktansvärt stressmoment. Måns har dock, i enlighet med Argyris och Schöns modell, värderat konsekvenserna av att alla hans barn har egna datorer. Han har infört ”skärmladdningstid” för att styra upp användandet.

Gunn: Har ni satt upp speciella regler eller restriktioner kring barnens prylar.

IP Måns: Vi har infört skärmladdningstid, man måste vara ute en timme för att få spela en timme. Vi har inte varit konsekventa men det ska bli mer och mer sånt. Ungarna bokför det och tycker det är roligt. De ser fram emot det, att vara ute och andas och vara med sina kompisar. Barn vill ha regler.

Hans köpte ett våldsamt spel till sin son, som han egentligen inte ville att sonen skulle ha. Att han köper ett våldsamt spel till sin son kan också tyckas motsägelsefullt, han säger själv att det är ”dubbelt”. Det negativa med inköpet är att spelet anses våldsamt, men Hans ser kanske också möjligheter att spendera tid tillsammans med sin son där de spelar tillsammans.

Här ser jag kopplingar till det Lury (1996) menar, nämligen att gränserna mellan barn och vuxna har minskat.

[At the same time,] it is argued that the previously existing generational or age-linked identity of youth subcultures has been undermined. The audience for rock and pop music, for instance, now cross-cuts generations...¹⁶

6.4 Vad upplever föräldrarna är negativt respektive positivt med barns konsumtion?

Negativt

I princip ingen förälder, varken av de som svarade på enkäten eller de som jag intervjuade, ger en särskilt mörk bild av barns konsumtion. En övervägande del av föräldrarna i enkäten, tycker dock - när de får prata fritt om barns konsumtion - att mängden prylar barn har idag kunde minskas. Att barnen har tillgång till mobil och dator med Internet är både positivt och negativt. Positivt om man använder dem för kommunikation med kompisar och föräldrar, men negativt om användandet går överstyr, kostar pengar eller om man spelar för mycket spel på datorn. Många föräldrar, både i intervjuerna och i enkäten, menar att barnen är bortskämda, på så sätt att de får prylar för lätt, dvs utan motprestation. Siffrorna tyder på att många föräldrar tycker att deras barn är bortskämda 55,3% – men andras barn är det i högre grad 68,8%.

Gunn: Rent allmänt, vad tänker du på då du tänker på barns konsumtion?

IP Ulla: att de är bortskämda, de förbrukar. Det gör inget om det går sönder för vi kan köpa nytt. Grejer har inget värde. Köpa köpa köpa.

Citat från enkäten på frågan: ”Om du fritt (dvs utan att ta hänsyn till krav, behov eller förväntningar hos ditt barn eller andra) kunde förändra något i ditt barns konsumtion, vad skulle det vara?”

---

¹⁶ Celia Lury, 1996, sid 199

Inte förändra barnets konsumtion, utan synen på att köpa, pengar och inkomst. Om man jobbar får man pengar=duktiga hemma kan ge mer pengar. Idag får barn allt utan att behöva göra något. Föräldrar ställer inga krav.

Minska antalet dataspel så att det blir tid över till annat (uteaktiviteter).

Positivt

Det som är positivt är att barnen är upplysta på så sätt att de jämför priser och är prismsedvetna. Schor (2004) menar att barns inköpskapacitet har ökat markant och att barn har blivit medvetna konsumenter. Det bekräftas i min undersökning där majoriteten av föräldrarna anger att barnen är prismsedvetna. Schor liksom Ekström (1995) och McNeal (1998) rapporterar att barn idag känner till mycket mer om produkterna, ofta mer än vad föräldrarna vet. Det som är positivt med mobil är främst att föräldrarna kan få tag på barnen även när de befinner sig utanför hemmet. Dator med Internet ger barnen möjlighet att söka information och hålla kontakt med sina kompisar.

Gunn: Finns det prylar som du/ni som föräldrar önskar att barnen inte har?

IP Anna: Ja, neej, han har sin dator och sin mobil. Och han tränar hockey massor så datorn får han gärna ha, så vi har inte ens regler för datorn. Han tränar så mycket.

Citat från enkäten på frågan: ”Om du fritt (dvs utan att ta hänsyn till krav, behov eller förväntningar hos ditt barn eller andra) kunde förändra något i ditt barns konsumtion, vad skulle det vara?”

Kanske att mobilen fick en mindre roll, samtidigt så tycker jag att den är smidig kommunikationsväg med t ex sms. Samma sak med Internet pga de `faror` som lurar där men vi har rätt tydliga regler som hitintills följs av vårt barn. Upplever i det stora hela att konsumtion inte är något problem i vår familj.

6.5 Uppfattar föräldrar att deras syn på barns konsumtion skiljer sig från andra föräldrars?

Det finns en tendens hos föräldrarna i min undersökning att se andra föräldrar och deras barn som mer köpbenägna eller bortskämda.

Gunn: Är barns konsumtion en värdeladdad fråga?

IP Ulla: Nej, det tycker jag inte. Man pratar allmänt om det. Jag är mer så här att jag gärna berättar när jag har fyndat billigt, många andra handlar fina saker och då ska det vara så dyrt så möjligt.

Här säger Ulla att hon gärna berättar när hon fyndat billigt, men framhåller också att många andra hellre framhåller när de handlat dyra saker. I mitt resultatkapitel framgick det att mer än hälften av föräldrarna, 65,5 %, svarade *Nej* på frågan: ”Tycker du att du lägger för mycket pengar på barns prylar” [tabell 2]. Men om man jämför detta resultat mot en annorlunda vinklad fråga ”Tycker du det rent allmänt råder köphysteri i samhället vad gäller barns prylar?” [tabell 3] så blir svaren det omvända 79,7% svarar *Ja* på den frågan. Man tycker med andra ord att den egna konsumtionen är i balans, men att många andras konsumtion leder till köphysteri. Man tycker som sagt även att andras barn är mer bortskämda än de egna, 68,8 % tycker att andras barn är mer bortskämda än de egna barnen (åtminstone ibland).

7. Diskussion

Jag har skrivit om föräldrars syn på barns konsumtion. I arbetet med den här uppsatsen har jag blivit medveten om hur mycket den förändrade samhällsstrukturen har påverkat ”familjen”. Jag ser en förändrad föräldraroll, en förändrad syn och inställning till barns konsumtion och en förändrad syn på barnens roll i samhället och detta har skett på mycket kort tid. Utrymmet i den här uppsatsen medger tyvärr inte en mer djuplodande analys på hur dessa förändringar har påverkat familjestrukturen i ett mera historiskt perspektiv, det får vänta till framtida forskningsarbeten.

Under arbetets gång har jag läst mycket litteratur som problematiserar barns konsumtion. Det handlar då främst om påverkan utifrån: reklam, medier och kompisar.

8. Sammanfattning/slutsats

I stort sett alla föräldrar tycker sig ha sett en stor förändring, framförallt i mängden prylar och det ökade utbudet av prylar som vänder sig till barn, om de jämför med då de själva var barn. Många föräldrar anser att det rent allmänt råder köphysteri vad gäller barns prylar. I undersökningen framkom det dock att köphysterin gäller ”alla andra” och inte dem själva. Kanske beror den inställningen på att man är lite ”hemmablind”, vi köper varor till våra barn och till oss själva som vi tycker vi vill ha och reflekterar inte över att vi medverkar till köphysterin. Siffrorna som McNeal (1998) redovisar bekräftar en kraftig ökning av konsumtionen bland barn, så något ligger det trots allt i uttrycket ”köphysteri”. Det positiva är att föräldrarna inte upplever att de själva är slavar under konsumtionen.

Min undersökning är för liten för att kunna dra generella slutsatser om föräldrar i stort, men vad jag har kunnat se så vill många föräldrar, trots att de inte tycker att de lägger för mycket pengar på barnen, förändra barnens konsumtion. Det de främst vill förändra gäller användningen av spel, mobil, Internet och de önskar att barnen var ute mer. Man tycker kanske också att det är för mycket ”slit- och släng”-mentalitet. Det finns dock en lika stor – om inte större – grupp föräldrar som är nöjda med sina barns konsumtion – de tycker allting är bra som det är.

Många föräldrar glömmer nog bort att mobil, dator med Internet osv har skapat en fantastisk möjlighet för barnen att ha bygga ett kontaktnät som inte liknar det som de själva hade då de var barn. De kanske inte uttrycker det i ord – men de uttrycker det i handling: de tycker det är bra att barnen har mobil – men de är inte lika nöjda med det som barnen använder mobilen till. De tycker det är bra att barnen har tillgång till dator med Internet – men är inte lika hög grad positiva till (de är dock inte heller direkt negativa) att barnen använder datorn till att chatta och maila med kompisar.

I min undersökning har det väldigt tydligt, tycker jag, framgått att föräldrar idag inte ser konsumtion som ett problem hos barn, det beror nog på att föräldrar idag har bättre ekonomi och att barnen har konsumtionsocialiserats (Ekström 1995) i tidig ålder. Att föräldrar inte ser barnens konsumtion som ett problem hör förmodligen starkt ihop med den konsumtionskultur som har utvecklats i euro-amerikanska samhället. Vi har det som sagt bättre ställt och väljer och vrakar bland en uppsjö produkter. Oavsett om man är gammal eller ung är de varor vi köper ”styliserade” och fyller en funktion i att definiera vår identitet och så även familjers identitet. De produkter och tjänster som inte håller måttet kommer att försvinna från marknaden, helt enkelt på grund av att vi och våra barn har blivit kräsna konsumenter (McNeal 1998). Barnen lär av sina föräldrar och föräldrar lär av sina barn.

Referenser

Argyris, Chris, *Reasoning, Learning, and Action*, Jossey-Bass Publishers, San Fransisco, Washington, London, 1982.

Baudrillard, Jean, *The Consumer Society: Myths and Structures*. London: Sage Publications, 1998.

Ekström Karin M & Forsberg Håkan (red.), *Den flerdimensionella konsumenten – en antologi om svenska konsumenter*, Göteborg, Tre böcker, 1999.

Ekström Karin M, *Children's Influence in Family Decision Making, A study of Yielding Consumer Learning, and Consumer Socialization*, Göteborg, BAS, 1995.

Hammersley & Atkins, *Ethnography : principles in practice*, London: Routledge, 1995.

Holme I M, Solvang B K, *Forskningsmetodik - Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Lund, Studentlitteratur, 1991.

Johansson, Barbro, *Barn i konsumtionssamhället*, Stockholm, Norstedts Akademiska Förlag, 2005.

Kumar, *From Post-Industrial to Post-Modern society*, Malden, MA: Blackwell Publishers, 1995.

Lury Celia, *Consumer Culture*, Polity Press, London Routledge, 1996.

McNeal, James U, *Kids' Markets*, American Demographics; Apr98, Vol 20, p36

Schor, Juliet B, *Born to Buy*, New York, Scribner, 2004.

Internetlänkar

Sveriges riksdags plats för EU-upplysning: Diskussion om barn och mobil publicerad aug 2006.
<http://www.eu-upplysningen.se> (2007-02-07)

Aftonbladet, pollundersökning, publicerad 2003-04-28, 2415 personer röstade.

<http://www.aftonbladet.se/vss/foraldrar/story/0,2789,298423,00.html> (2007-02-07)

Nationalencyklopedin, <http://ne.se> (07-04-27)

Argyris och Schön, Theory in Use and Espoused theory

http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/argyris.html#a_arg_intro (07-01-24)

Curlingföräldrar och servicebarn, SvD http://www.svd.se/dynamiskt/idag/did_6753516.asp (07-01-24)

Synovate Temo, på uppdrag av Nordea

<http://www.dagenshandel.se/dh/DagensH.nsf/0/1086F66EAED8916BC12571DB003668B5?open> (07-05-20)

Merriam-Webster online dictionary. <http://www.merriam-webster.com/> (07-05-20)

SVT.se/opinion, Bengt Grandelius, Vuxnas vilsenhet är det stora problemet,

http://www.svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=35188&a=776896&lid=puff_775388&lpos=extra_0 publ. 2007-03-08
(07-06-06)

Bilaga 1 Brev om intervju

Brev hem till föräldrarna om intervjuerna.

Hej!

Jag heter Gunn Jensen och jag studerar Sociologi på distans vid Lunds universitet. Under vårterminen 2007 skriver jag examensarbete i ämnet: Vilken syn har föräldrar på barnens konsumtion.

I min undersökning har jag tänkt genomföra några intervjuer med föräldrar till barn i åk 5 och 7 och därför undrar jag om du/ni föräldrar i klass 5 C kan tänka er att ställa upp på en kort intervju som tar ca en halvtimme. Frågorna jag tänker ställa handlar om hur ni ser på barnens konsumtion (eller mer exakt: konsumtion av varor, ej tjänster, mat osv).

Era namn och svar behandlas anonymt!

Intervjuerna kan göras per telefon men jag föredrar att träffa er personligen, eventuellt hemma hos er eller på annan lämplig plats.

Jag kan ställa upp på intervju:

Namn.....

Telefon eller e-post .....

jag föredrar personlig intervju

jag föredrar telefonintervju

Intervjuerna genomförs i början/mitten på mars.

Om ni har frågor eller undrar över något så får ni gärna kontakta mig per e-post (som är det säkraste sättet att nå mig): Gunn.Jensen@vxu.se.

Tack på förhand!

Mvh Gunn

Bilaga 2 Intervjuguide

Så här såg min intervjuguide ut, texten inom [hakparentes] var stödord för mig om föräldrarna ville att jag skulle förklara närmare vad jag menade med frågan.

Presentation av mig själv

Gunn Jensen

Studerar Sociologi vid Lunds universitet

Jobbar på Växjö universitet

Har två barn, 11 och 19 år

Skriver om "föräldrars syn på barnens konsumtion"

Ett examensarbete (fil kand)

Varför konsumtion:

Intressant ämnesområde.

Fokus ej på konsumtion av mat, tjänster utan "varor", prylar.

Gör ca 8 intervjuer + enkätutskick. Åk 5 och 7.

Inför intervjun

-Intervjuerna jag gör kommer att bli helt anonyma i min uppsats.

-Om det är någon fråga du inte vill svara på så är det bara att säga ifrån.

-Svara så gott du kan.

Bakgrundsfakta om familjen:

Om intervjupersonen

Ålder

Sysselsättningsgrad

Civilstånd

Om barnet/barnen

Barnets kön

barnets ålder

barnets vecko/månadspeng

Semistrukturerade frågor [*kan du utveckla, hur menar du, kan du ge exempel*]

Denna första fråga är kanske svår att svara på, men försök ändå.

1. Rent allmänt, vad tänker du på då du tänker på barns konsumtion?

[exempelvis är det prylar, kostnaden, mängden, skillnaden mellan nu och då, att det pratas om det i media osv]

2. Är barns konsumtion en värdeladdad fråga?

[exempelvis svårt att prata om, vissa medier kan få föräldrar att känna sig duktiga/dåliga som föräldrar beroende på vad man köper till sina barn]

3. Upplever du att du som förälder är konsekvent när det gäller barns konsumtion.

[exempelvis när barnet vill köpa något, vissa prylar som du kanske i princip är emot (ex vissa sorters spel)]

4. Känner du att du någon gång varit mer eller mindre tvingad/pressad att tillgodose ditt barns krav eller önskemål?

[exempelvis krav/önskemål om inköp av prylar, skor, kläder?]

- 4a. Om ja, varför kände du dig pressad?
[exempelvis för att andra barn hade prylen, var det pga dåligt samvete, liknande saker]
5. Tycker ditt/na barn att det är viktigt att köpa ”rätt” prylar?
[exempelvis vissa spel, kläder, mobil]
- 5a. Om ja, kan du utveckla lite varför tror att de tycker så [exempelvis status, vara en i gänget, ej hamna utanför]
- 5b. Om nej, kan du utveckla lite varför du tror att de tycker så [exempel litet samhälle, tillhör ett gäng som inte bryr sig om sådant, påverkad av föräldrarna]
6. Är du själv oroad för att ditt barn ska hamna utanför om de inte har rätt prylar?
- 6a. Om ja, kan du förklara varför du känner så?
- 6b. Om nej, tror du att det finns föräldrar som känner så?
7. Finns det prylar som du/ni som föräldrar önskar att barnen inte har?
[exempelvis dyra kläder, mobil]
- 7a. Om ja, vilken eller vilka prylar?
- 7b. Fick eller köpte barnet dessa prylar själv eller var det du/ni som köpte dem?
- 7c. Om du/ni köpte dem, Hur resonerade du/ni då ni köpte dessa prylar?
8. Har ni satt upp speciella regler eller restriktioner kring barnens prylar. Exempelvis datorn, viss tid. Mobilpratande osv.
- 8a. Tycker du att reglerna fungerar?
9. Begreppet Curlingföräldrar har du kanske stött på. (föräldrar som sopar mattan framför barnen).
- 9a. Tycker du att föräldrar av idag är curlingföräldrar
- 9b. Tycker du själv att du är det?
10. Vad tror du att ditt barn värdesätter för pryl högst?
- 10a. Varför tror du att det är den prylen?
11. Tycker du att ni lägger för mycket pengar på barns prylar?
- 11a. Om ja, varför?
12. Var får man inspiration ifrån att handla prylar?
[reklam, kompisar, varukataloger]
13. Upplever du att du blir påverkad utifrån till att köpa vissa prylar?
[Påverkad exempelvis via medier, reklam]
14. Upplever du att ditt barn blir påverkad utifrån till att köpa vissa prylar?
[Påverkad exempelvis via medier, reklam]
15. Kan du ge ngt exempel på reklam som har påverkat dig eller ditt barn starkt?
16. Kollar barnen upp olika alternativ innan de köper något?
- 16a. Är de prismedvetna? Eller medvetna om skillnad i kvalité mellan olika märken.
17. Tror du att barnen är medvetna om reklamens inverkan?

18. Har du någonsin köpt något för att du känner dåligt samvete? (exempelvis spel).
[dåligt samvete kan vara för att man inte hållit vad man lovat i en annan sak, jobbar för mycket, bråkat osv]

18a. Om ja, kan du ge exempel på ett sådant tillfälle?

19. När du handlar till barnen – är det enbart för barnens skull?

[Exempelvis inköp av dator, spel, musik som även föräldern har nytta av osv.]

19 a. Om nej, kan du ge exempel

20 Vem är det som handlar till barnen?

[Du/ni, barnen själva, mor- och farföräldrar?]

20a. Om barnen, varifrån får barnen pengar och vad använder de pengarna till? [exempel får pengar från månadspeng, tjänar själva genom sysslor/arbete, mor-farföräldrar]

21. Upplever du att barnen kan påverka inköpen i familjen?

21a Om ja, var är barnen med och påverkar mest?

22. Har din inställning till barnets konsumtion förändrats ju äldre barnen blir?

[exempelvis blivit krångligare att handla, dyrare, barnen har dyrare vanor]

23. Har du märkt ngn förändring i ditt barns konsumtion sedan åk 5?

[exempelvis viktigare vad kompisar tycker, statusprylar, vissa märken]

24. Skulle du vilja förändra något i barnens konsumtion?

24a. Om ja, Vad och varför?

Har du något du vill tillägga? Något jag har missat?

Då vill jag tacka dig så mycket för att jag fick intervjua dig!

Bilaga 3 Tabeller

Tabell 1		<i>Har du som förälder upplevt att du har en motsägelsefull inställning till ditt barns konsumtion? Dvs, du tycker en sak men gör en annan?</i>		
		Ja	Nej	Total
Civilstånd	Ensamstående	5	7	12
	Gift/sambo/särbo	20	54	74
Total		25 (29%)	61 (71%)	86
En person har valt att inte svara på frågan				

Tabell 2		<i>Tycker du att du/ni lägger för mycket pengar på barns prylar?</i>			
		Ja	Ja, på vissa prylar	Nej	Total
Civilstånd	Ensamstående	1	4	7	12
	Gift/sambo/särbo	1	24	50	75
Total		2(2,3%)	28 (32,2%)	57 (65,5%)	87

Tabell 3		<i>Tycker du det rent allmänt råder köphysteri i samhället vad gäller barns prylar?</i>			
		Ja	Nej	Vet ej	Total
Civilstånd	Ensamstående	10	2	0	12
	Gift/sambo/särbo	57	6	9	72
Total		67 (79,7%)	8 (9,5%)	9 (10,7)	84
3 personer har valt att inte svara					

Tabell 4		<i>Har du/ni köpt prylar till ditt/ert barn som du egentligen inte vill att han/hon ska ha?</i>				
		Ofta	Händer då och då	Sällan	Aldrig	Total
Civilstånd	Ensamstående	0	1	7	4	12
	Gift/sambo/särbo	2	6	36	29	73
		2 (2,4%)	7 (8,2%)	43 (50,5%)	33 (38,9%)	85
Två personer har valt att inte svara på frågan						

Tabell 5		<i>Har du/ni köpt prylar till ditt/ert barn som du egentligen inte tror att hon/hon behöver?</i>				
		Ofta	Händer då och då	Sällan	Aldrig	Total
Civilstånd	Ensamstående	0	5	6	1	12
	Gift/sambo/särbo	2	33	26	13	74
		2 (2,3%)	38 (44,2%)	32 (37,2%)	14 (16,2%)	86
En person har valt att inte svara på frågan						

Tabell 6		<i>Bråkar/tjafsar du och ditt barn om prylar (kläder, spel, böcker mm) som han/hon vill ha?</i>				
		Ofta	Händer då och då	Sällan	Aldrig	Total
Ensamstående		0	4	6	2	12
Gift, sambo, särbo		1	20	40	14	75
Total		1 (1,4%)	24 (27,5%)	46 (52,8%)	16 (18,3%)	87

Tabell 7		<i>Har du någon gång köpt prylar (kläder, spel, böcker mm) till ditt barn för att du haft dåligt samvete?</i>				
		Ofta	Händer då och då	Sällan	Aldrig	Total

Ensamstående	0	2	5	5	12
Gift, sambo, särbo	0	2	31	40	73
Total	0	4 (4,7%)	36 (42,4%)	45 (52,9%)	85
Två personer har valt att inte svara på frågan					

Tabell 8	<i>Tycker du att det som förälder är svårt att hänga med i utvecklingen på olika trender som ditt barn vill haka på. Exempelvis köpa spel som alla andra har eller kläder som är moderna just nu.</i>			
		Ja	Nej	Total
Civilstånd	Ensamstående	5	7	12
	Gift/sambo/särbo	28	46	74
		33 (38,3%)	53 (61,7%)	86
En person har valt att inte svara på frågan				

Tabell 9	<i>Känner du att gränsen mellan barn och vuxna har "suddats ut" i dagens samhälle på så sätt att föräldrar/barn kanske i högre grad lyssnar till samma musik, delar samma intressen mm, jämfört med då du själv var barn?</i>				
		Ja, absolut	Ja, ibland	Nej	Total
Civilstånd	Ensamstående	4	8	0	12
	Gift/sambo/särbo	23	41	8	72
Total		27 (32,1%)	49 (58,4%)	8 (9,5%)	84
3 personer har valt att inte svara på frågan					

Tabell 10	<i>Är eller har du varit orolig för att ditt barn ska hamna utanför om han/hon inte har en viss pryl eller klär sig på visst sätt?</i>			
	Ja	Nej	Vet inte	Total
	15 (17,4%)	63 (73,3%)	8 (9,3%)	86
En person har valt att inte svara på frågan				

Tabell 11	<i>Tycker ditt barn det är viktigt att köpa ett visst klädesmärke?</i>			
	Åk 5	Åk 7	Summa	
Ja, absolut	2	10	12	6%
Ibland	10	26	36	31%
Nej, inte alls	20	14	34	63%
Vet ej	0	1	1	0%
	32	42	83	100%
4 personer valde att inte svara på frågan				

Tabell 12	<i>Tycker ditt barn det är viktigt att ha mobil?</i>			
	Åk 5	Åk 7	Summa	
Ja, absolut	18	38	56	55%
Ibland	10	12	22	30%
Nej, inte alls	5	2	7	15%
Vet ej	0	0	0	0%
	33	52	85	100%
2 personer har valt att inte svara på frågan				

Tabell 13	<i>Ange här hur positivt eller negativt du upplever att ditt barn har mobil</i>
-----------	---

	Åk 5	Åk 7	Total
Mycket positivt	5	16	21
Positivt	19	30	49
Varken positivt eller negativt	6	5	11
Negativt	0	1	1
Mycket negativt	0	0	0
Ej aktuell för mitt barn	3	1	4
Total	33	53	86

Tabell 14	<i>Ange här hur positivt eller negativt du upplever att ditt barn SMSar med kompisar</i>		
	Åk 5	Åk 7	Total
Mycket positivt	1	2	3
Positivt	6	17	23
Varken positivt eller negativt	15	27	42
Negativt	2	2	4
Mycket negativt	0	0	0
Ej aktuell för mitt barn	8	4	12
Total	32	52	84

Tabell 15	<i>Ange här hur positivt eller negativt du upplever att ditt barn pratar i mobiltelefon</i>		
	Åk 5	Åk 7	Total
Mycket positivt	1	0	1
Positivt	3	14	17
Varken positivt eller negativt	20	31	51
Negativt	2	4	6
Mycket negativt	1	0	1
Ej aktuell för mitt barn	6	4	10
Total	33	53	86

Tabell 16	<i>Tycker ditt barn det är viktigt att ha tillgång till dator/Internet?</i>				
	Åk 5		Åk 7		Summa
Ja, absolut	25	76%	43	83%	68
Ibland	8	24%	8	15%	16
Nej, inte alls	0	0%	1	2%	1
Vet ej	0	0%	0	0%	0
	33	100%	52	100%	85
2 personer har valt att inte svara på frågan					

Tabell 17	<i>Ange här hur positivt eller negativt du upplever att ditt barn har tillgång till dator med Internet</i>		
	Åk 5	Åk 7	Total
Mycket positivt	5	16	21
Positivt	17	28	45
Varken positivt eller negativt	10	8	18
Negativt	0	1	1
Mycket negativt	0	0	0

Ej aktuell för mitt barn	1	0	1
Total	33	53	86

Tabell 18	<i>Ange här hur positivt eller negativt du upplever att ditt barn mailar/MSNar med kompisar</i>		
	Åk 5	Åk 7	Total
Mycket positivt	3	6	9
Positivt	14	21	35
Varken positivt eller negativt	13	20	33
Negativt	1	2	3
Mycket negativt	0	1	1
Ej aktuell för mitt barn	1	3	4
Total	32	53	85

Tabell 19	<i>Ange här hur positivt eller negativt du upplever att ditt barn spelar spel på datorn/TV-spel</i>		
	Åk 5	Åk 7	Total
Mycket positivt	1	1	2
Positivt	2	9	11
Varken positivt eller negativt	21	32	53
Negativt	9	5	14
Mycket negativt	0	0	0
Ej aktuell för mitt barn	0	6	6
Total	33	53	86

Tabell 20	<i>Är ditt barn prismedvetet? Dvs jämför barnet priser innan han/hon köper något för egna pengar?</i>				
	Ja, mycket	Ja, ibland	Nej	Vet ej	Total
Åk 5	7	21	4	0	32
Åk 7	12	36	6	0	54
	19 (22,1 %)	57 (66,3%)	10 (11,6%)	0	86
En person har valt att inte svara på frågan.					

Tabell 21	Tycker du att barns konsumtion är en värdeladdad fråga?			
	Ja	Nej	Vet inte	Total
	25 (29,8%)	34 (40,5 %)	25 (29,7 %)	84
Tre personer har valt att inte svara på frågan				

Tabell 22	Curlingföräldrar är föräldrar som vill göra livet perfekt för sina barn – man lämnar och hämtar och skjutsar och fixar problemen. Anser du att du är en curlingförälder?			
	Ja, det är jag	Nej, det är jag definitivt inte	Vet ej	Total
	32 (36,8%)	37 (42,5%)	18 (20,7%)	87

Tabell 23	Tycker du att du i din umgängeskrets eller bland bekanta ser många Curlingföräldrar?		
	Ja	Nej	Total
	52 (60,5%)	34 (39,5%)	86
En person har valt att inte svara på frågan			

Tabell 24	Tycker du att andras barn, generellt sätt, är bortskämda?				
	Ja	Ja, ibland	Nej	Vet ej	Total
Tycker du att ditt barn är bortskämt?					
Ja	1	3	1	0	5 (5,8%)
Ja, ibland	5	30	1	6	42 (49,4%)
Nej	5	23	5	5	38
	11 (12,9%)	56 (65,9%)	7	11	85

Tabell 25. Vad lägger ditt barn sina pengar på?			
	Svarsalternativ Du kan ange flera alternativ.	Antal svar	Fördelning %
11	Godis, snacks	50	57.5
1	Kläder, skor	39	44.8
4	Smink, hårstyling	37	42.5
2	Datorer, spel	34	39,1
5	Mobil (kontaktkort mm)	31	35.6
7	Tidningar, böcker	27	31.0
8	Bio, hyrfilm	19	21.8
6	Presenter	17	19.5
3	Musik	16	18.4
9	Sportaktiviteter/ friluftsegagemang	14	16.1
10	Buss, transport	10	11.5
12	Om annat, specificera	8	9.2

Bilaga 4 Enkät

Hej!

Jag heter Gunn Jensen och jag studerar Sociologi vid Lunds universitet. Under vårterminen 2007 skriver jag examensarbete på ämnet: *Vilken syn har föräldrar på barnens konsumtion*.

Konsumtion är ett vitt begrepp och i min undersökning utesluter jag konsumtion av varor som mat, upplevelser (biobesök, resor) och tjänster (besök hos frisören).

Utan att gå in på detaljer är jag alltså intresserad av föräldrars syn på barns konsumtion av **"prylar, saker, grejer"** av olika slag, exempelvis kläder, skor, spel, smink, tidningar, datorer, mobil osv.

Jag har fått klasslärarens tillstånd att dela ut enkäten i er klass och skulle bli mycket glad om ni ville tar er tid (ca 10 minuter) att svara på enkäten. Alla svar behandlas anonymt.

Enkäten lämnas tillbaka i det medföljande kuvertet och lämnas till klassläraren som samlar in kuverten och lämnar dem till mig. Om ni har frågor eller undrar över något så får ni gärna kontakta mig per e-post (som är det säkraste sättet att nå mig): Gunn.Jensen@vxu.se. Om ni är intresserade av att få en kortare sammanställning av mina resultat kan ni skicka namn och adress till ovanstående adress.

Tack på förhand!

1 Du som svarar på enkäten. Är du man eller kvinna?

Man

Kvinna

2 Hur gammal är du?

30 år eller yngre

31-40 år

41-50 år

51 år eller äldre

3 Är du född i Sverige?

Ja

Nej

4 Civilstånd

Ensamstående

Gift/sambo/särbo

5 Lever du ihop med barnets andra förälder?

Ja

Nej

6 Ditt barn går på en grundskola i

Växjö kommun

Alvesta kommun

7 Bor i

Tätort ("i stan")

Glesbygd ("utan för stan")

8 Hur bor du?

Villa

Radhus

Lägenhet

Annat

9 Hushållets inkomst

< 200 000 kronor per år

200 000-400 000 kronor per år

400 000-600 000 kronor per år

600 000-800 000 kronor per år

> 800 000 kronor per år

10 I vilken årskurs går ditt barn? (enkäten delas ut i åk 5 och åk 7)

Åk 5

Åk 7

11 Har barnet några syskon? (kryssa i flera alternativ om det är aktuellt)

Äldre syskon

Yngre syskon

Inga syskon

12 Hur stor månadspeng får barnet?

0 kronor

ca 100

ca 200

ca 300

mer än 300

13

	Ja, absolut	Ibland	Nej, inte alls	Vet ej
Tycker ditt barn att det är viktigt att köpa ett visst klädesmärke?	☐	☐	☐	☐
Tycker ditt barn att det är viktigt att ha mobil?	☐	☐	☐	☐
Tycker ditt barn att det är viktigt att ha tillgång till dator/internet?	☐	☐	☐	☐

14 Är ditt barn prismedvetet? Dvs jämför barnet priser innan han/hon köper något för egna pengar?

- Ja, mycket
- Ja, ibland
- Nej
- Vet ej

15 Vad lägger ditt barn sina pengar på? Det går att kryssa i flera alternativ.

- Kläder, skor
- Datorer, spel
- Musik
- Smink, hårstyling
- Mobil (kontaktkort mm)
- Presenter
- Tidningar, böcker
- Bio, hyrfilm
- Sportaktiviteter/friluftsegagemang
- Buss, transport
- Godis, snacks
- Om annat, specificera _____

	Ofta	Händer då och då	Sällan	Aldrig
Har du/ni köpt prylar (kläder, spel, böcker mm) till ditt/ert barn som du egentligen inte tror att han/hon behöver?	☐	☐	☐	☐
Har du/ni köpt prylar (kläder, spel, böcker mm) till ditt/ert barn som du egentligen inte vill att han/hon ska ha?	☐	☐	☐	☐
Bråkar/tjafsar du och ditt barn om prylar (kläder, spel, böcker mm) som han/hon vill ha?	☐	☐	☐	☐
Har du någon gång köpt prylar (kläder, spel, böcker mm) till ditt barn för att du haft dåligt samvete?	☐	☐	☐	☐

17 Är eller har du varit orolig för att ditt barn ska hamna utanför om han/hon inte har en viss pryl eller klär sig på visst sätt?

- Ja
 Nej
 Vet inte

18 Curlingföräldrar är föräldrar som vill göra livet perfekt för sina barn – man lämnar och hämtar och skjutsar och fixar problemen. Anser du att du är en curlingförälder?

- Ja, det är jag
 Nej, det är jag definitivt inte
 Vet ej

19 Tycker du att du i din umgängeskrets eller bland bekanta ser många Curlingföräldrar?

- Ja
 Nej

20 Har du som förälder upplevt att du har en motsägelsefull inställning till ditt barns konsumtion? Dvs, du tycker en sak men gör en annan.

- Ja
 Nej

21 Om ditt barn går i åk 7, har du sett en förändring i ditt barns konsumtion nu då barnet blivit äldre och börjat högstadiet (om du jämför med hur det var i åk 5)?

- Ja
 Nej
 Vet ej
 Förklara gärna lite närmare om du har märkt en förändring
-

22 Tycker du att det rent allmänt råder "köphysteri" i samhället vad gäller barns prylar?

- Ja
 Nej
 Vet ej

23 I hur hög grad tycker du att dessa faktorer påverkar ditt barns konsumtion

	Mycket hög grad	Hög grad	Varken i hög eller låg grad	Låg grad	Påverkar inte alls
Reklam på TV	☐	☐	☐	☐	☐
Kataloger, tidningar	☐	☐	☐	☐	☐
Kompisar	☐	☐	☐	☐	☐
Medier, TV, radio, internet	☐	☐	☐	☐	☐
Föräldrar, släkt	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

24 Tycker du att barns konsumtion är en värdeladdad fråga?

- Ja
 Nej
 Vet inte

25 Skiljer sig barns konsumtion beroende på var man bor?

	Viktigare om man bor i större tätort (ex Växjö)	Viktigare om man bor i mindre tätort (ex Alvesta)	Ingen skillnad
Smink	☐	☐	☐
Märkeskläder	☐	☐	☐
Mobil	☐	☐	☐
Tillgång till dator/internet	☐	☐	☐
TV-spel, datorspel	☐	☐	☐

26 Tycker att det som förälder är svårt att hänga med i utvecklingen på olika trender som ditt barn vill haka på. Exempelvis köpa spel som alla andra har eller kläder som är moderna just nu.

Ja

Nej

27 Tycker du att du/ni lägger för mycket pengar på barns prylar?

Ja

Ja, på vissa prylar

Nej

28 Ange här hur positivt/negativt du upplever sakerna nedan

	Mycket positivt	Positivt	Varken positivt eller negativt	Negativt	Mycket negativt	Ej aktuellt för mitt barn
Mitt barn har mobil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mitt barn SMSar med kompisar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mitt barn pratar i mobiltelefon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mitt barn har tillgång till dator med Internet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mitt barn mailar/MSNar med kompisar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mitt barn sminkar sig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mitt barn spelar spel på datorn/TV-spel	☐	☐	☐	☐	☐	☐

29 Tycker du att ditt barn är bortskämt?

Ja

Varken ja eller nej

Nej

30 Tycker du att andras barn är bortskämda?

Ja

Varken ja eller nej

Nej

31 Tycker du att att du har sett en förändring i barns konsumtion om du jämför med hur det var när du var barn?

---

32 Upplever du att det är svårt att möta dagens krav på barns prylar/kläder rent ekonomiskt?

Ja

Nej

Ja, ibland

33 Upplever du att andra föräldrar tycker det är svårt att möta dagens krav på barns prylar/kläder rent ekonomiskt?

Ja

Nej

Vet ej

34 Om du fritt (dvs utan att ta hänsyn till krav, behov eller förväntningar hos ditt barn eller andra) kunde förändra något i ditt barns konsumtion, vad skulle det vara?

Tack för din medverkan!